

Biblioteca Vie
HUMAN LIBRARY

Ghidul „Biblioteca Vie” a fost dezvoltat de către Asociația A.R.T. Fusion în cadrul proiectului Biblioteca Vie. Apariția prezentului material a fost posibilă grație finanțării acordate de Comisia Europeană prin Programul Tineret în Acțiune.

DG Educație și cultură

Programul Tineret în acțiune

Acest material este finanțat cu susținere din partea Comisiei Europene. Această publicație reflectă doar vederile autorului, iar Comisia Europeană nu poate fi făcută responsabilă pentru utilizarea informației pe care o conține.

Dreptul de copyright pentru această publicație aparține Asociației A.R.T. Fusion. Reproducerea parțială sau integrală a acestui material este permisă doar cu acordul scris al Asociației A.R.T. Fusion și în condițiile menționării sursei.

Acest ghid a fost realizat cu ajutorul organizațiilor partenere: Primăria Mediaș, Federația Organizațiilor de Tineret din Regiunea Ciuc, Asociația Career Pass, IntergED, Centru de Resurse Economice și Educație pentru Dezvoltare, Asociația Centrul European pentru Diversitate, Asociația pentru Integrare Europeană Quiz, Organizația pentru Artă și Cultură, Asociația Millennium Center.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NEAGU, MARIA

Biblioteca Vie: ghid de bune practici/Maria Neagu, Roxana Turcu, Bucuresti, 2010

Bibliogr.

Index

ISBN: 978-606-92135-3-7

I. Turcu, Roxana

008

Autori ghid: Butyka Neagu Maria și Roxana Turcu
Colaboratori: Oana Ghizilă, Irina Lascăr, Monica Constantinescu,
Marina Drăghici, Cristina Stan, Ana Maria Grădinariu,
Andreea Loredana Tudorache și Lelia Ruse.

Ilustrații: Andreea Lipan

Concepție grafică: Teodora Vlădescu

Mulțumim tuturor organizațiilor partenere în cadrul proiectului "Biblioteca Vie" și Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru sprijin și participare la toate edițiile cu cărțile "Deținut". Mulțumim de asemenea tuturor partenerilor locali și partenerilor media care ne-au sprijinit la promovarea fiecărui eveniment Biblioteca Vie.

Mulțumiri speciale "Cărilor Vii" și "Bibliotecarilor" ce ne-au fost alături la fiecare ediție, cititorilor și voluntarilor implicați în organizarea evenimentului. Mulțumiri partenerilor noștri BlueMedia Studio și Lemon Studio pentru sprijinul constant în proiectele de Biblioteca Vie.

August 2010,
Asociația A.R.T Fusion
Proiectul Biblioteca Vie
Str. Emil Boteanu, nr. 3B,
etaj III, ap 9, București,
Sector 1, România,
Cod poștal: 010027
Tel/ Fax: 031 805 81 65

Cuprins

5	I. Introducere
8	II. Istoricul Bibliotecii Vii
12	III. Experiențe trecute - prima Bibliotecă Vie în România
18	IV. Organizarea și implementarea unei Biblioteci Vii
21	A. Identificarea obiectivelor și stabilirea beneficiilor metodei
22	B. Responsabilitățile echipei de proiect
26	C. Alegerea locației pentru organizarea evenimentului
30	D. Selecția cărților și pregătirea cataloagelor
42	E. Selecția și pregătirea bibliotecarilor
45	F. Întâlnirea de pregătire a cărților
49	G. Promovarea bibliotecii
56	H. Desfășurarea efectivă a bibliotecii
63	I. Evaluarea bibliotecii.

Biblioteca Vie

HUMAN LIBRARY

- 68 J. Monitorizarea Bibliotecilor Vii în România /
Elemente de identitate vizuală
- 72 V. Biblioteca Vie în practică
- 72 A. Proiectul Biblioteca Vie - Luna Cărților Vii
- 89 B. Povești de succes
- 99 C. Interviuri cu cărți
- 104 D. Interviuri cu bibliotecari
- 116 VI. Impactul Bibliotecii Vii asupra cărților și
cititorilor
- 124 VII. Anexe administrative
- 130 VIII. Bibliografie

I. Introdurre

“Un străin este un prieten pe care încă nu îl cunoști”. Acest slogan antirasist este unul foarte simplu dar și foarte complex. Este un slogan care duce în atenție dialogul cu cei pe care am putea să îi considerăm “străini”.¹

Acest slogan introduce foarte bine ideea Bibliotecii Vie. Biblioteca Vie oferă oamenilor oportunitatea de a discuta la nivel personal cu cineva considerat “străin” într-un mod structurat, protejat, într-un spațiu limitat de timp, dar fără alte angajamente următoare.

Acest cadru creat al Bibliotecii Vie este probabil unul dintre motivele pentru care Biblioteca Vie a fost atât de populară oriunde în lume unde a fost organizată, și în special în România. Metoda creativă și inovatoare Biblioteca Vie prezentată în acest ghid, își propune să provoace dialogul interpersonal între oamenii care în mod normal nu ar avea șansa să intre în dialog într-un cadru organizat.

Organizațiile care lucrează în sfera dialogului intercultural în România, al diversității sau pur și simplu care lucrează în domeniul educației tinerilor și adulților, se confruntă foarte des cu provocări legate de abordarea unor metode noi sau inovative care să atragă atenția oamenilor într-un mod simplu și eficient asupra problematicii diversității.

Biblioteca Vie este o oportunitate pentru dialog intercultural și dezvoltare personală direcționat către oamenii care de obicei au contact foarte puțin cu programe de educație non-formală.

---

¹ Ronni Abergel, Antje Rothmund, Gavan Titley, Péter Wootsch, Don't judge a book by it's cover, Directorate of Youth and Sport, Programme “Youth promoting human rights and social cohesion”, Ungaria, Council of Europe Publishing, 2005

Prin această publicație realizată cu sprijinul Comisiei Europene prin Programul Tineret în Acțiune, ne propunem să promovăm metodologia Bibliotecii Vii în România care a fost implementată cu un foarte mare succes în 2009 - 2010 în peste 15 evenimente la nivel local.

Acest ghid pus la dispoziția organizatorilor de Biblioteci Vii din România, sumarizează experiența cumulată a mai multor organizatori, bibliotecari, cărți și cititori în cadrul evenimentelor de Bibliotecă Vie desfășurate în România în 2009 - 2010 cu ocazia Lunii Cărților Vii.

Scopul acestei publicații este de a încuraja și de a oferi suport pentru cei care își propun să organizeze o Bibliotecă Vie. Prin acest ghid nu ne propunem să oferim rețeta perfectă organizării unei Biblioteci Vii întrucât fiecare bibliotecă are ingredientele ei de bază, iar restul se adaptează de către fiecare organizator la contextul local.

Însă, este o limită clară în ce privește adaptarea metodei, care se dorește a fi respectată de către inventatorii săi. Este nevoie de "unelte bune" pentru a construi o Bibliotecă Vie autentică, însă, dacă aceste instrumente sunt folosite cu intenții mai puțin nobile, atunci acestea ar putea duce la incorecta folosire a metodologiei și a scopului pentru care a fost inițiată. Este dorința autorilor acestei metode de a fi promovată și aplicată metoda într-un mod responsabil și corect.

"Biblioteca Vie nu este un exercițiu de relații publice care caută titluri spectaculoase, nu este o expoziție de exponate rare și mai ales nu este o agenție de recrutare pentru oameni celebri. Biblioteca Vie este un instrument de dialog care aduce oamenii mai aproape unul de celalalt pentru a promova respectul pentru demnitatea umană și identitatea fiecăruia."²

² Ronni Abergel, Antje Rothmund, Gavan Titley, Péter Woosch, Don't judge a book by it's cover, Directorate of Youth and Sport, Programme "Youth promoting human rights and social cohesion", Ungaria, Council of Europe Publishing, 2005

Așadar, Biblioteca Vie își propune să atragă atenția asupra acceptării diversității pentru că, de multe ori, diferențele dintre oameni nu sunt valorificate ca fiind resurse. De cele mai multe ori aceste diferențe duc la punerea de etichete, crearea de prejudecăți, care în cele din urmă conduc la discriminare, suspiciune și excludere.

Cărțile din Biblioteca Vie sunt oameni reprezentând grupuri care se confruntă, sau se pot confrunta cu prejudecăți sau stereotipuri (de gen, vârstă, educație, meserie, etnie, rasă, religie etc) și care ar putea fi victime ale discriminării sau excluderii sociale, sau în cele din urmă pot fi oameni cu povești care ar da cititorului o experiență unică de învățare în domeniul diversității.

Cititorul din cadrul unei Biblioteci Vii poate fi oricine care este gata să se întâlnească cu propriile prejudecăți și stereotipuri. Este o persoană care își dorește să petreacă 50 de minute din timpul său pentru a câștiga o experiență de învățare plină de semnificații. În cadrul unei biblioteci, cărțile nu doar vorbesc, ci răspund la întrebări, ele însele putând pune întrebări astfel încât experiența de învățare să se producă în ambele sensuri.

II. Istoricul Bibliotecii Vii

Ideea Bibliotecii Vii nu este nouă în România. A mai fost exersată sub forma unor simulări, evenimente de câteva ore singulare și de alte organizații din România. Însă, în 2009, la inițiativa Asociației A.R.T. Fusion, a fost prima dată când Biblioteca Vie s-a organizat într-un spațiu public deschis, pentru sute de oameni, pe durata a 4 zile în București. Evenimentul s-a desfășurat în cadrul proiectului “Have a lemon! Taste Diversity”, organizat cu sprijinul Programului Comisiei Europene prin Programul Tineret în Acțiune. A fost prima dată când s-a implementat această metodă la această anvergură și mai ales urmând criteriile de bază ale metodei. Succesul a fost foarte mare, au participat aproximativ 500 de cititori și, în acest sens, ne-am propus pentru anul 2010 să multiplicăm metoda la nivel național în alte 7 comunități din România.

Ideea Bibliotecii Vii a fost inițial dezvoltată de organizația daneză “Stop the Violence”, ca parte a activității pe care organizația o oferea vizitatorilor în cadrul Festivalului Roskilde în anul 2000. Cu sediul în Copenhaga, organizația Stop the Violence era o organizație care lucra cu tineri și care își propunea să educe tinerii pentru a fi mai activi în activități de prevenire a violenței. Primul eveniment din acel an a fost organizat în parteneriat cu Fundația Roskilde și a fost clar că evenimentul avea un potențial peste așteptări atât pentru organizația daneză cât și pentru organizatorii festivalului.

Această experiență pozitivă din cadrul festivalului a atras atenția directorului de la Centrul de Tineret European al Consiliului Europei din Budapesta (EYCB). Prin intermediul acestuia, organizatorii danezi au fost aduși în contact cu organizatorii Festivalului Sziget din Ungaria unde s-a decis organizarea Bibliotecii Vii pentru prima dată acolo în 2001³.

---

³ Ronni Abergel, Antje Rothmund, Gavan Titley, Péter Wootsch, Don't judge a book by its cover, Directorate of Youth and Sport, Programme “Youth promoting human rights and social cohesion”, Ungaria, Council of Europe Publishing, 2005

Din 2003, Biblioteca Vie din cadrul Festivalului Sziget a fost organizată la standul Consiliului Europei și s-a derulat pe perioada a 7 zile. Până acum, în cadrul festivalului au fost organizate mai mult de 5 biblioteci care au devenit atracția maximă a zonei oferite pentru societatea civilă în cadrul festivalului. Astfel, organizatorii din cadrul Consiliului Europei de la Sziget și-au dat seama că metoda poate să depășească și granițele Ungariei și mai ales să fie adoptată și în alte țări. Astfel, pe perioada bibliotecilor organizate acolo, metoda a câștigat noi îmbunătățiri precum introducerea dicționarelor sau a cărților care puteau să funcționeze ca interpreți. În următorii ani, alți organizatori au început să descopere conceptul de Bibliotecă Vie și posibilitățile extraordinare pe care acesta le oferă. Astfel, Biblioteci Vii au mai fost organizate ca parte a comitetelor de tineri din țările nordice în Norvegia. Acestea au avut loc chiar într-o bibliotecă la care au participat aproximativ 450 de tineri. În Portugalia, organizația APAV, care lucrează cu victime ale violenței, a organizat biblioteca în cadrul Festivalului Rock In Rio în Lisabona. Evenimentul a fost organizat cu un buget foarte mic, a avut ore limitate de închiriere a cărților, dar a demonstrat că o Bibliotecă Vie nu numai că se poate adapta contextului local dar și unor bugete limitate. De exemplu, în Roskilde pentru prima dată au fost 75 de cărți, la Sziget 50, iar în Lisabona 20⁴. În România numărul cel mai mare de cărți în cadrul unei biblioteci a fost de 45 de cărți, dar nu au fost organizate în cadrul unor festivaluri.

Experiența din Ungaria a demonstrat cât de elaborat pot fi organizate Bibliotecile Vii, țările nordice au introdus noi dimensiuni ale unei biblioteci, iar Biblioteca Vie din Portugalia este un exemplu al adaptabilității metodei. Astfel, de-a lungul anilor, biblioteci au mai fost organizate în Suedia, Islanda, Ungaria, Australia, Austria, Brazilia, China, Cipru, Africa de Sud, Belgia, Cehia, Cipru, etc. În August 2010 a fost organizată cea mai lungă bibliotecă din lume care a durat 9 zile și a fost implementată în Olanda în cadrul Festivalului Noorderzon⁵.

---

⁴ Ronni Abergel, Antje Rothmund, Cavan Titley, Péter Wootsch, Don't judge a book by its cover, Directorate of Youth and Sport, Programme "Youth promoting human rights and social cohesion", Ungaria, Council of Europe Publishing, 2005

⁵ Idem

În fiecare țară, fiecare organizator a avut o experiență unică în organizarea Bibliotecii Vii. Astfel, și experiența românească a adus multe învățăminte extraordinare dintre care, cea mai importantă, este că cititorii din România, în special tinerii, sunt foarte dornici de a intra în dialog, de a-și dărâma prejudecățile, de a vedea lumea prin ochii unui "străin".

Reacția și dorința participanților din România a fost motivația principală pentru care în 2009 - 2010 peste 3500 de cititori au trecut prin bibliotecile din România și peste 400 de cărți și-au oferit timpul voluntar pentru o cauză nobilă. Considerăm că în România s-au atins numere record de cititori în cadrul bibliotecilor, un număr neașteptat de către organizatori.

III. Experiențe trecute - Biblioteca Vie

Cum a început Biblioteca Vie în România?
Maria Neagu - voluntar și membru fondator A.R.T. Fusion, coordonator prima Bibliotecă Vie, București, mai 2009, proiectul „Have a Lemon- Taste Diversity!”

Anul 2009 a fost **Anul European al Creativității și Inovației** și, în acest sens, în cadrul Asociației A.R.T Fusion am creat proiectul **Have a lemon!Taste Diversity!** ce își propunea să promoveze acceptarea diversității folosind metode și instrumente cât mai creative. Cu șapte săptămâni înainte de evenimentul care urma să aibă loc în București pe durata a patru zile, am auzit de la un coleg despre această minunată idee - Biblioteca Vie. El participase în Ungaria la un training organizat de Consiliul Europei pe metodologia bibliotecii. Într-un hol, timp de 15 minute mi-a povestit cele mai importante informații despre ce este biblioteca. În acel moment, totul a început să prindă logică și părea că Biblioteca Vie era tocmai elementul de rezistență care avea să dea o mai mare logică și coerență proiectului nostru. Timp de 3 zile am citit tot ce se putea citi despre Biblioteca Vie, am descărcat un ghid cu metodologia și am hotărât că acest lucru merită încercat cu toate riscurile care puteau să apară, mai ales că nu se organizase încă în România o Bibliotecă Vie deschisă publicului larg pentru o durată de 4 zile.

După ce am citit și recitit ghidul din scoartă în scoartă, am pregătit toate documentele necesare pentru organizarea bibliotecii: anunț de căutare cărți, formular de înscriere cărți, chestionare de evaluare cărți, chestionare de evaluare cititori, anunț de promovare bibliotecă, etc. S-a format echipa care urma să ne ajute la pilotarea bibliotecii și am început căutările asidue de cărți. Am mobilizat toți prietenii pe care îi știam, care trimiteau mai departe anunțurile de căutare a cărților. Astfel, în interval de o săptămână au început să apară și să se înscrie primele cărți. Spre marea mea uimire,

am început să fiu căutată de persoane care se ofereau să fie cărți, dar cea mai mare surprindere a fost când am fost sunată de Administrația Națională a Penitenciarelor care doreau să trimită deținuți cu scopul de a dăruia prejudecăți despre ei. În acel moment am simțit că este nevoie de Biblioteca Vie mai mult decât ne imaginăm noi.

Cu multe telefoane și e-mailuri trimise, cu 4 zile înainte de bibliotecă, un număr de 25 de cărți erau deja înscrise. Era mai mult decât mă așteptam în condițiile în care știam că prima dată, la Festivalul Sziget, au participat 50 de cărți, iar proiectul nostru nu se compara ca număr de beneficiari de la Festivalul Sziget.

La prima ediție nu am reușit să facem o întâlnire cu cărțile, o întâlnire foarte importantă de altfel, întrucât picase fix de 1 mai când toată lumea era plecată din oraș. Așa că am chemat cărțile cu o oră înainte de începerea bibliotecii și am povestit încă o dată toate aspectele pe care trebuie să le ia în considerare în calitate de carte. Oricum, în prealabil le trimisesem în format electronic toate informațiile de care aveau nevoie și am discutat și la telefon dacă erau întrebări.

Foarte multe emoții în acea primă zi a Bibliotecii Vii. Încercam să încurajez cărțile spre această nouă experiență, să le facilitez comunicarea, să par stăpână pe mine și, în același timp să fiu acolo cu toate simțurile pentru a lua primul puls al Bibliotecii Vii. Biblioteca, împreună cu restul expoziției "Have a Lemon! Taste Diversity!" s-a desfășurat deasupra Teatrului Național București, în incinta Centrului Național al Dansului, partenerul nostru principal în cadrul proiectului.

În acea primă zi nu aveam cum să ne dăm încă seama dacă sutele de oameni către care s-a trimis anunțul despre proiect aveau să reacționeze pozitiv la această idee inovatoare. Am stat cu emoție de la ora 16.00 când s-a deschis biblioteca și expoziția, până la ora 17.00 când nu au venit decât 2 - 3 persoane care păreau răătăcite. Bibliotecarii erau pregătiți pe poziție, iar cărțile îmbrăcate în tricouri frumoase cu însemnele bibliotecii, încă se mai tatonau și încercau să se cunoască. Pe la ora 17.00 au început să apară grupuri

de câte 2 - 3 tineri, cărora bibliotecarii le prezentau ideea Bibliotecii Vii și oferta de cărți. Îmi amintesc că primele reacții erau parcă de refuz, dar se vedea și o mare curiozitate pe chipul lor. Oamenii au început să fie interesați de cărți, iar acestea păreau și ele nerăbdătoare să vadă cum merge și dacă vor fi citite. Am început să ne relaxăm, pentru că oamenii veneau și pentru expoziția Have a Lemon, puteau să stea la o limonadă, puteau să și cunoască oameni interesați - niște "străini" dispuși să intre în dialog cu ei și să-și împărtășească din experiența reprezentată de titlul cărții, iar cititorii să-și întâlnească prejudecățile cu care se confruntau. După ora 18.00 și până în ora 20.00 deja participaseră în jur de 60 de vizitatori din care în jur de 40 deveniseră cititori. Am devenit din ce în ce mai încrezatori. După fiecare citire am oferit chestionare de evaluare cititorilor și am pus la dispoziție un spațiu pe perete pe care oamenii puteau să își scrie părerile. Reacțiile pozitive au început să apară, cărțile păreau din ce în ce mai motivate și începuse să se creeze o atmosfera de dialog în sală. În prima zi au fost două sau trei cărți care nu au fost citite, dar, cu încurajări din partea noastră au venit și în celelalte trei zile, în care au fost citite.

Thank You for previewing this eBook

You can read the full version of this eBook in different formats:

- HTML (Free /Available to everyone)
- PDF / TXT (Available to V.I.P. members. Free Standard members can access up to 5 PDF/TXT eBooks per month each month)
- Epub & Mobipocket (Exclusive to V.I.P. members)

To download this full book, simply select the format you desire below

